

AZ EXPO VATIKÁNI PAVILONJÁRÓL

Hankó Ildikó interjúja Török Ferencsel

A Vatikán Állam elfogadta a Magyar Köztársaság meghívását a világkiállításra. Török Ferenc Ybl díjas építész, egyetemi tanár kapott megbízást a vatikáni pavilon tervezésére.

Hogyan fogadta a világkiállítás esetleges elmaradásának hírére?

Lehangoltan, hisz kifejezetten bizakodó voltam, amikor meghallottam, hogy egy öttagú bizottság vizsgálja az EXPO ügyét. Baráth Etele – a bizottság vezetője – nagyon kiegyensúlyozott, reális értékelést adott, amiben nagy megbecsüléssel említette az előző kormánybiztos asszony, és az Expo Kft. Iroda munkáját. Pozitívan nyilatkozott a megvalósíthatóságról is. Igaz, a túlzott optimizmust fékezte azzal a megjegyzésével, hogy mindez semmit sem jelent, hiszen a kormány dönt. És valóban, meglehetősen rövid kormányülés után a világkiállítás felfüggesztése mellett voksoltak, helyette valami ködös pótcselekvést ígérve. Ehhez az elhatározáshoz kell egy parlamenti döntés is; ez az egyedüli reményem.

Hogyan kapott Ön megbízást a tervezésre?

Az idő rövidségére való tekintettel a Magyar Katolikus Püspöki Kar pályázatot hirdetett meg, amelyben az egyházmegyes püspököknek egy-egy általuk jónak tartott építést kellett megnevezniük. Miután a nevem négy esetben is szerepelt, engem bíztak meg az első lépésben a tanulmányterv elkészítésével. Később be kellett mutatni pavilon építészeti arculatát és eszmeiségét megfogalmazó tervet. Miután ez tetszést aratott, ettől kezdve már „élesben” ment a munka.

Mit közvetítene a látogatók felé ez az épületegyüttes?

Az épület a Vatikán Állam pavilonja lett volna; utóhasznosításban pedig templom. A világkiállítás jelmondata: „kommunikáció egy jobb jövőért”. Azt próbáltuk megfogalmazni, hogy Isten már évezredek óta kommunikál az emberiséggel, több-kevesebb sikerrel, és ennek a párbeszédnek lenyomatait őrzi az egész építészettörténet. Ennek a kommunikációnak része a katakombák művészete és az ókeresztény és középkori bazilikák. Munkatársaimmal az alsó szintre egy altemplomot terveztünk katakombákkal, ezt kö-

veti egy oratoriális középkori szentély, amit egy keresztút ölel át; a kupolaszerkezet és a lefedés – utóbbi vörösréz – már a kortárs építészet nyelvén beszél.

Mit tartalmazott volna az épület belseje?

Részben a Vatikán, részben a szomszédos országok, részben pedig a hazai egyházművészet legszebb kincseit tárta volna a látogatók elé. A tervezés során mindvégig szem előtt tartottuk, hogy ez ne múzeum legyen. A hangsúlyt egy központi történetre helyeztük, amely az evangelizációt hivatott megfogalmazni. Az Angyali Üdvözet, amelynek során Gábiel arkangyal közli Máriával Jézus születését; a legszebb kommunikáció Isten és az emberiség között. Éppen az EXPO „lefújásának” küszöbén gondoltunk arra, hogy elkérjük a turini leplet a Vatikántól. Olyan ereklyéről van szó, amit a hit erejével, a kétség bizonytalanságával közelíthetünk meg. Óriási tömegeket vonzott volna.

Az EXPO elmaradását gazdasági okokkal indokolják. Mennyibe kerülne ez a pavilon, és ki fizetné?

A legelső kalkuláció alapján százötvenmillió forintba. Ez nem sok; elég visszafogottak voltunk a program szerkesztésével. Ez gyakorlatilag egy ötszáz m²-es templomot, illetve kiállítótermet jelentene; az altemplomot később urnatemetőként lehetne hasznosítani. Csatlakozik az együtteshez egy kis plébánia, ami az EXPO idején tájékoztató információs központ lehetne. A magyar egyház építette volna fel a Vatikán támogatásával.

A kormány döntése után leálltak a munkálatokkal?

A munka nem állt le; folyik az engedélyezési eljárás. A tenderdokumentáció alapján versenyfelhívással fordultunk a kivitelezőkhöz; a héten érkeznek be az ajánlatok. A közeli napokban szeretnénk kitűzni a telket. Igyekszünk úgy dolgozni, mintha semmi sem történt volna.

Engem mindig bosszant, amikor a politika csak a gazdaságról beszél. A „gazdaság” ugyanis már egy eredmény: egyéni és közösségi erőfeszítések eredménye. Sokkal fontosabb lenne a morális oldalról beszélni. Nekem soha, egyetlen templomom sem épült volna meg, ha egy tiszta gazdasági helyzetre vártam volna. Amikor egy cél érdekében az emberek összefognak, az ügyet sajátjuknak tekintik, az gazdasági értéké is válik. Jelenleg a sült galambot leső társadalom benuháza érződik, amely minden gazdasági szűkösségnél nyomorúságosabb. Ilyen határozatokkal a civil szférát kötik gúzsba, pedig ennek mozgása nagyon hiányzik Magyarországon.

(A teljes interjú megjelent a Magyar Nemzet szeptember 1-i számában.)

